

Noter fra Dansk Forum for Mikrofinans' Årsmøde d. 23. september 2020

Finansiell inklusion i Danmark v. Finklusive og Andelskassen Oikos

DFM har på Årsmødet 2020 sat fokus på finansiell inklusion i Danmark. En del af formålet er simpelt hen at fejre, at det efter halvandet års hårdt forarbejde med konceptudvikling er lykkedes at Andelskassen Oikos og den social-økonomiske virksomhed Finklusive at komme godt i gang med finansiell inklusion for flygtninge. Dette har før været forsøgt i DFM's historie og er ikke tidligere lykkedes.

Udfordringen har i en dansk sammenhæng været at finde et koncept, der kan passe ind i den relativt strikse lovgivning og praksis, vi har i Danmark ift. banker. Det er nemlig sådan, at nytilkomne kun meget vanskeligt kan få en erhvervskonto i en almindelig bank.

Nu hvor fattigdommen dels pga. globaliseringen, er blevet endnu mere synlig, også i et land som Danmark, er der brug for mikrofinans herhjemme. Erfaringerne fra DFM's medlemmers arbejde i eksempelvis Østafrika, er også relevante i Danmark. Der er mange erfaringer i andre europæiske lande også, men i Danmark er Andelskassen Oikos og Finklusive pionerer indenfor feltet.

1.1 Githa, filialdirektør, Andelskassen Oikos:

Hvorfor behov for mikrofinans for flygtninge? I Danmark er kravene til brugerfladen anderledes end den europæiske virkelighed i øvrigt. En effekt af den nye hvidvaske lovgivning er nemlig, at en typisk nytilkommen dansker med etnisk profil kan få det rigtig svært ift. en få en erhvervskonto. Særligt hvis vedkommende: 1. får sociale ydelser, 2. har relation til til højrisikolande og 3. gerne vil være iværksætter indenfor relativt usikre sektorer som transport og restauration/catering. Og det er netop tilfældet for mange etniske entreprenører med flygtningebaggrund. De er reelt en gruppe, som der er risici forbundet med.

I Danmark er den egentlige barriere således at få en erhvervskonto og således kunne operere som finansiell aktør. Denne udfordring rammer nu også etnisk danske enkeltmandsvirksomheder, der før relativt ubesværet har kunnet operere mellem deres personlige konto og deres erhvervs-konto. Her har de fleste banker strammet op, så det er stort set ikke længere er muligt, og de små virksomheder skal betale høje gebyrer for en erhvervskonto.

Oikos' sociale profil er afgørende: Faktisk er det kun fordi, at Andelskassen Oikos heldigvis har en social profil, og arbejdet ift. denne udsatte gruppe giver god mening for andelshaverne, at Oikos gerne vil hjælpe alligevel. I første omgang er den store landvinding "bare" at få en erhvervskonto, da dette er en meget stor udfordring i de større banker, der typisk ikke vil røre ved målgruppen overhovedet.

Juan Recino Jensen, konsulent for Helsingør kommune:

Juan Recino Jensen, erhvervskonsulent for Helsingør kommune.

Juans erfaring er, at danske kommuner, når de ønsker at hjælpe borgere med flygtningebaggrund, ofte har blikket rettet isoleret mod to muligheder, nemlig for det første at få etniske minoriteter ind på arbejdsmarkedet, eller for det andet at få etniske minoriteter ind i uddannelse. Danske kommuner mangler nemlig redskaber til en ellers oplagt tredje mulighed, nemlig entreprenørskab, altså at opstarte egen virksomhed. Denne mulighed tænker kommune-funktionærer (måske fordi de er lønmodtagere) typisk ikke reelt i, og det på trods af, at eks. syrerne er meget interesserede i og har relevante kompetencer indenfor netop den mulighed. Samme dilemma kender mange af DFM's medlemmer fra monitoreringsbesøg til syd, hvor man som dansk funktionær/NGO-medarbejder skal op på tærerne for netop at tænke i entreprenørskab.

Ift. Helsingør Kommune, er der en betydelig besparelse (ca. 1,2 mio. dkk) hvis gruppen af flygtninge uden for arbejdsmarkedet kan komme i ordinær beskæftigelse. Der er tale om et "triple-win": For det første kan kommunen få erhvervsskat, for det andet skal den ikke udbetale kontanthjælp, og sidst men ikke mindst: de etniske borgere trives meget bedre. De får større jobparathed og uddannelsesparathed samt social anerkendelse. En sådan tilgang motiverer ledige til at blive mere aktive. Det "at få frihed fra kommunen" er en ikke ubetydelig lettelse for denne gruppe! Dertil minimerer det social kontrol, ikke mindst for kvinder ift. deres mænd. Her tilføjede Karin Wied Thomsen fra Folkekirkens Nødhjælp, at det jo er fuldstændig som DFM's NGO-medlemmer ser det i eks. Østafrika, at ligestillingen styrkes, hvis kvinderne bliver mere økonomisk selvstændige.

Marie Olafsdottir, stifter af Finklusive:

Mikrofinans som behov i Danmark? Marie er fransk/islandsk og har arbejdet med mikrofinans i andre europæiske lande. I 2017, da hun først kom til Danmark, var den umiddelbare melding fra flere organisationer hun talte med, at pga. det gode danske sociale sikkerhedsnet "er der ingen behov", og først da hun mødte Juan, var meldingen i overensstemmelse med mavefornemmelsen: "Der er et kæmpe behov", hvilket igen blev bekræftet senere af interviews med selvstændigt erhvervsdrivende med flygtningebaggrund. I 2018 mødte Marie Githa fra Oikos på DFM's Årsmøde, og derfra gik Marie i gang med research, scoping og projekt udvikling. Finklusive's baseline-research dokument deles som bilag til disse noter.

Ud af verdens 25,3 mio. flygtninge (i pct. af verdens befolkning i 2018 svare det til 1%). I 2018 var der 2,5 mio. flygtninge i Europa, 330.000 af disse i de skandinaviske lande, og blot 36.000 i Danmark, svarende til 0,6 pct. af befolkningen. Mange tidligere modtager af asyl i Danmark har med tiden opnået permanent opholdstilladelse eller Dansk statsborgerskab, og tæller dermed ikke længere med i tallet. 54 procent af nuværende flygtninge er fra Syrien. Mange af dem har en meget stærk selvstændighedskultur.

Finklusive's niche som vejleder: Finklusive har nu efter halvandet års hårdt arbejde fået indsnævret sin niche til at støtte og vejlede iværksættere med flygtningebaggrund, med at udfylde deres ansøgning om en erhvervskonto og opgradere deres finansielle og forretningsmæssige viden gennem kurser. Indtil nu har 14 fået en erhvervskonto i Oikos. Det er en succesrate på 78 pct. af de anbefalede kandidater. Marie har fået mange stærke positive tilbagemeldinger fra de iværksættere som Finklusive har

støttet, at det betyder rigtig meget, at denne mulighed findes. Næste skridt vil blive at tilbyde adgang til et mikrolån til virksomhedsejerne på fair vilkår. I den forbindelse arbejder vi på at oprette en garantifond som skal stille sikkerhed for lånene og muliggøre at Andelskassen kan tilbyde disse risikofyldte lån. En mulighed at undersøge er crowd-funding via Oikos' kunder.

Opbakning fra DFM's medlemmer: Der var positiv feedback fra forsamlingen, og spørgsmål til, hvor mange der er kvinder. Det er foreløbig meget få, og ansøgningerne har været af lav kvalitet, så det skal opdyrkes yderligere. Kimi M. Pedersen, der er selvstændig konsulent med libanesisk baggrund, tilbød gratis assistance som tolk ift. iværksætter-kvinderne.

En udfordring er, at initiativet ikke kan finansieres alene på markedsvilkår. Der er brug for meget støtte og vejledning til de nydanske entreprenører, og Finklusive har bl. a. udviklet træning i finansiell forståelse med støtte til nogle kurser fra Oikosfonden. Finklusive udvikler nye partnerskaber og redskaber for at målrettet understøtte flere virksomhedsejere med flygtningebaggrund og i den forbindelse af fondsansøgninger en betydelig del af Finklusive's finansieringsstrategi.

Oikos og Lene Hansen, (selvstændig mikrofinans konsulent), nævnte, at bankrådgivningen i andre europæiske lande muliggør ikke-bank-MFier, der kan låne ud uden at være vært for kundernes finansiering i øvrigt. Det kan man ikke i Danmark, så der må blive tale om en "blended finance"-model hvor indtjeningen bliver suppleret af tilskud fra almennyttige fonde.

Opmærksomhedspunkter fremadrettet:

- Finklusive, Juan R. Jensen og Kimi M. Pedersen vil se nærmere på, hvordan Oikos' og Finklusive's forretningsmodel yderligere kan målrettes etniske kvindelige entreprenørers behov.
- Oikos og Finklusive arbejder på forretningsmodellen for låneproduktet og i 2021 afholdes et møde der ser nærmere på dette i DFM-regi. Nu er partnerne så langt, at de har vist, at det basale virker, og tiden er moden til at gå videre.
- Der skal ses nærmere på, hvordan flere kommuner kunne støtte Finklusive's arbejde med vejledning og støtte.
- Oikos vil se nærmere på crowd-funding som et redskab til øget sikkerhedsstillelse for de entreprenører og selvstændige erhvervsdrivende med flygtningebaggrund

[Link til Juans workshop:](https://www.helsingor.dk/erhverv/erhvervsnyt/2018/bliv-din-egen-chef-workshop/)

<https://www.helsingor.dk/erhverv/erhvervsnyt/2018/bliv-din-egen-chef-workshop/>